

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

X. Imperium Romanum non esse delatum ad Francos auctore Senatu
Populoue Romano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

Pipinum simul, & filios eius, Carolum Magnum, & Caroloman-
num, Reges Francorum inunxit, eisque regnum Fran-
corum perpetuo possidendum confirmavit, vt iidem Histo-
rici testantur. Mentitur igitur Illyricus cum ait, Carolo Ma-
gno sine Pontificis auctoritate Monarchiam Clodouei esse
delatam.

CAPVT. X.

*Non accepisse Carolum Magnum Imperij
dignitatem auctore Senatu, populoue
Romano.*

VARTVS erat titulus, Beneficium S.P.Q.R. Illy-
ricus enim, vt nihil intactum relinqueret, tametsi
aliquoties in suo libro significauerit, nihil à Sena-
tu, populoue Romano Carolum accepisse; tamen
obiccit etiam aliquot auctores, qui populo ac Senatui potius
quàm Pontifici Imperium à Germanis acceptum referri de-
bere scripserint. hi sunt Sigebertus, Blondus, Leopoldus, Æ-
neas, Vincentius, & Onuphrius, quorum sententias sic refert
Illyricus pag. 7. 55. & 56. vt licet non omnino eas recipiat, ta-
men probabiliore existimet iis quæ translationem Imperij
Romano Pontifici tribuunt. At nos inprimis iis auctoribus,
quos testes producit Illyricus, opponere possumus illos om-
nes quos supra citauimus, hoc est, plures paucioribus, & an-
tiores recentioribus. illi enim supra triginta erant; isti sex:
illorum nonnulli scripserant ipso Carolo viuentem; multi non
diu postea: ex istis autem vnus Sigebertus trecentis annis Ca-
rolo posterior fuit; reliqui quingentis, aut sexcētis, aut etiam
septingentis & eo amplius annis posteriores fuerunt. quis i-
gitur non videat vtri maiorem fidem mereantur, quos nos ci-
tauimus, an quos Illyricus citat?

Neque tamen concedimus sex istos scriptores omnino ef-
se à nostra sententia alienos. nam Sigebertus, qui eorum est
vetustissimus, & qui Sigebertum sequutus est Vincentius Be-
luacensis, nihil tribuit Romano populo in Imperij trāslatio-
ne præter assensum & acclamationem. Hæc enim sunt verba
Sigeberti & Vincentij: Romani, qui ab Imperatore Constan-
tinopo-

tinopolitano iam diu animo desciuerant, nunc accepta occasione oportunitate, quia mulier ex cæcato Imperatore Constantino filio suo eis imperabat, vno omnium consensu Carolo Regi imperatorias laudes acclamant, eumque per manus Leonis Papæ coronat, Cæsarem & Augustum appellant. Pipinum verò filium eius Regem Italiæ ordinatum collaudant. Hic nullam plebisciti, nullam Senatus consulei mentionem fieri audio, sed solius laudis, & acclamationis. & quamquam non aperte Sigebertus explicet, utrum populi acclamatione coronationem, an coronatio acclamationem præcelleret: tamen dubium esse nemini debet, quin coronationem Pontificiam præcessisse Sigebertus intellexerit. alioqui enim pugnaret cum omnibus historicis, qui ante ipsum de eadem coronatione & acclamatione scripserunt.

Quod verò Sigebertus ait, à populo Carolum per manus Leonis coronatum, non rectè interpretatur Illyricus, Leonem ut ministrum, ac delegatum populi, coronam imperialem Carolo imposuisse: cum potius ea verba significant, se placuisse populo id quod Princeps eorum & Pastor summus fecit; ac si ipsi per manus eius id fecissent. quod quidem ex frequentibus verbis illustrari potest. Nam de Pipino, quem et consensu omnium Historicorum Leo Papa tum Regem Italiæ declarauit, cum ipsum Carolum Imperatorem fecit, sic loquitur Sigebertus: Pipinum verò filium eius, Regem Italiæ ordinatum collaudant. Vbi vides ordinationem Regis, Pontifici; laudationem quæ sequuta est, populo tribui.

Iam verò Blondus nihil omnino sententiæ nostræ officium (ut notauius cap. 3.) etsi scitum populi Romani in coronatione Caroli non defuisse scribat, tamen id contra fidem antiquorum tradit. ac præterea non significat eiusmodi plebiscito Imperatorem Carolum appellatum, sed cum ad Imperium à Pontifice Maximo postulatum. nam, ut ibidem Blondus ait, precibus populi Romani Leo Pontifex Carolum Imperatorem dixit.

Porro Lupoldus non meminit Plebisciti, aut Senatus consulti, sed solum recitat cap. 3. extrema verbi Vincetij, quæ sunt illa quæ habet Sigebertus, de quibus iam diximus. ex propriis autem sententiis passim Lupoldus repetit translationem factam esse per Pontificem, ac præter alia sic ait cap. 4. de

bus Imperij: Leo Papa, consideratis omnibus quæ dignè ac bene sufficiebant pro translatione Imperij de Imperatoribus Constantinopolitanis ad Reges Francorum facienda, ipsum Carolum Romæ in Ecclesia sancti Petri in die Natalis Domini, sub anno eiusdem Domini DCCC.I. acclamante ac petente populo Romano unxit & coronavit Imperatorem & Augustum, per quas unktionem, & coronationem dicta translatio peracta fuit: Et etiam dixi supra capitulo primo, & capitulo precedenti in fine. Et infra cap. 12. proponit opinionem quorundam, qui dicebant, populum Romanum posse leges condere, & Imperium transferre. deinde subiungit: *Sed hæc responsio, saluo meliori iudicio, mihi non placet, ex quo enim Imperium Romanorum tempore dictæ translationis, & etiam longo tempore ante ipsam, non fuit apud Romanos, sed potius apud Græcos; nec etiam hodie, apud Romanos, sed apud Germanos existit: non occurrit ratio, quare populus Romanus tempore translationis prædicta habuerit, vel etiam hodie habeat maiorem potestatem circa translationem Imperij, quàm quicquam, alius populus Imperio Romano subiectus.* Hæc ille.

Viderit igitur Illyricus qua fide auctores citet. certè Lupoldus non poterat clariùs negare id quod ab eo affirmari Illyricus scripsit. De Ænea Sylvio facilis responsio est. nã & in iis verbis quæ Illyricus citat (quæ tamen, vt verum fatear, adhuc in operibus Æneæ inuenire non potui) non excluditur consensus Romani Pontificis. & in abbreviatione Blondi lib. 1. decadis 2. precibus Romanorum scribit idem Æneas à Leone Pontifice Carolum coronatum: & denique in epistola ad Regem Turcorum, quàm supra citauimus, disertis verbis idè auctor affirmat à Pontificibus, præcessoribus suis (fuit enim & ipse summus Pontifex) in Reges Francorum Imperium esse translatum.

Solus igitur Onuphrius est, quem pro se Illyricus allegare potest. cuius testimonium tribus rationibus non modò infirmari, sed omnino refelli ac profigari potest. Primùm, constat aliquando Imperatores inuito, ac repugnante populo Romano, creatos fuisse, quos tamen veros ac legitimos Imperatores cum ipse Illyricus, tum etiam Historici omnes agnoscunt. Exemplo esse potest Fridericus I. quem, repugnante populo Romano, coronavit Romæ in Templo sancti Petri

tri Adrianus Papa IV. quam Historiam vide apud Othobertum Frisingensem lib. 2. de rebus gestis Friderici, cap. 22. Deinde cum Historici vetustissimi, tum Latini, vt Eginardus, Hincmarus Diaconus, Aimoinus, Ado, Regino, & ceteri; tum Graeci, vt Cedrenus & Zonaras, in describenda translatione Imperii, aut nullam populi atque Senatus mentionem fecerint, aut eam solum acclamationem, Carolo iam coronato, tribuerint, unde, quæso, post octingentos fermè annos Onuphrius dicitur S.P.Q.R. suffragiis Carolum Magnum Imperatorem & Augustum appellatum?

At credibile est ita rem accidisse: ita enim fieri decuit. Respondedo quod Onuphrius ipse rectè monuit in libro de comitiis Imperatoriis, non esse fidelis Historici rem describere, vt fieri debuisset, sed vt facta est, alioqui enim non res describuntur, sed mendacia obruduntur. Quid autem factum sit, non ex Philosophiæ promptuariis hauriendum est, sed eorum narratione, ac fide, qui interfuerunt; vel qui ab illis interfuerunt, acceperunt; aut certè qui aliorum testimonio sibi commendata, literis ac memoriæ tradiderunt. Deinde Romani Principes post constitutam à Julio & Augusto Monarchiam, aut ab alio Principe nominabantur, aut ab exercitu creabantur, quos Senatus aut populus creauit, ij & patet sibi fuere, & non diu tolerati. Certè in tanto numero Principum Romanorum, tres tantum Onuphrius in libro de comitiis Imperatoriis nominat à Senatu electos, Neruam, Maximum cum Balbino, & Tacitum. Neruam à Senatu creatum Dion Cassius, quem solum Onuphrius citat, non dicit; Arrelius Victor arbitrio legionum (quanquam id non in omnibus codicibus haberi animaduerti) Neruam Imperatorem factum scripsit. Eutropius lib. 8. fauore Præfecti prætorio, Neruæ delatum Imperium testatur. ipse quoque Onuphrius à Senatu Neruam creatum Imperatorem scripsit, vt non negauerit accepisse etiam suffragium militum prætorianorum, ne quo videlicet irrita fuisset electio. Maximus & Balbinus inuito exercitu lecti, prima data occasione, à militibus interfecit, siquidem (vt scribit Herodianus lib. 8.) cognabantur milites sibi à Senatu Principes datos, quos & Senatorios Imperatores per ludibrium appellabant. Tacitum à Senatu quidem dictus est, sed militibus iubentibus; vt Flavianus Vopiscus

Vopiscus scribit in eius vita: senatus enim ad milites Imperatoris electionem reiciebat, probè intelligens nõ placiturum militibus Principem, quem ipsi non elegissent. Itaque rectè S. Hieronymus in epist. 85. ad Euagrium, Imperatorem ab exercitu creati dicit. Cùm igitur hæc fuerit apud Romanos eligendi Principis ratio, multorum sæculorum consuetudine roborata; quis credat post annos DCCC. Romanum Senatum, aut populum, quando nullius fermè auctoritatis erat, id fuisse a futurum in electione Principis, quod antea, cùm floret, minimè audebat? Quare consultius fecit Ioannes Auentinus, quem Illyricus & Onuphrius præter cæteros laudant. is enim cùm Senatusconsultum, & Plebiscitum in Imperij translatione omnino habere vellet; & tamen non auderet contra fidem omnium veterum id asserere, tacitum Senatusconsultum, & Plebiscitum factū fuisse scribit, & primas partes eius actionis Pontifici Romano attribuit. Sic enim loquitur lib. 4. Annalium Boiorum: *Pontifex, Senatus, populusq; Romanus Imperium transferre iure suo in Germanos, Carolumq; tacito Senatusconsulto, Plebiscitoq; decernunt.* Nimirum sic interpretari voluit hic auctor acclamationem populi Romani, Carolo à Pontifice coronato. de qua veteres loquuntur, vt videlicet illa acclamatio quoddam veluti *Plebiscitum* fuisse videretur. Sed de his satis. nam neque aduersarius (vt supra diximus) hunc Imperij titulum agnoscit.

CAPVT XI.

Non deuenisse ad Germanos Imperium donatione Græcorum.

RESTAT postremus titulus, Principis Orientalis donatio, siue communicatio. quem titulum Illyricus non solùm agnoscit, sed etiam pro viribus defendere nititur. tot verò fraudibus & mendaciis in hac vna re explicanda vtitur, vt mirum sit, si non ipse sibi apud sanos lectores existimationem fidemque detraxerit. Nobis autem ad hunc titulum explodendum duplex via, etque expeditissima, sese offert. Primùm enim Historici tum veteres, tum recentiores scribunt, Græcos Imperatores, cùm primùm